

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen (nikotinpåsar) / utlåtande till SHM

Miljöhälsosektionen 12.12.2024 § 111
164/11.05.04.00/2022

Beredning och tilläggsuppgifter
II stadsveterinär-hygieniker Taina Rahikainen Ibañez
hälsoinspektör Nina Waldvogel
fornamn.efternamn@porvoo.fi

Social- och hälsovårdsministeriet begär hälsoskyddsmyndigheten om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen, diarienummer: VN/29848/2024 I utkastet till propositionen föreslås det att regleringen av de så kallade nikotinpåsarerna ska skärpas genom tobakslagen.

Utlåtanden ombeds skickas senast 20.1.2025 till justitieministeriets webbtjänst utlåtande.fi
<https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=e991f489-1104-4757-b565-fb8e906c8878&proposalLanguage=9ff64fe9-04da-4471-9f0c-3f2016e71b4f>

Propositionen som har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet baserar sig på regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen RP 38/2024 rd, som överlämnades till riksdagen den 18 april 2024.

Riksdagen godkände ändringen av tobakslagen den 9 oktober 2024 i enlighet med social- och hälsovårdsutskottets betänkande om ändringen (ShUB 8/2024 rd) (riksdagens svar RSv 76/2024 rd). I den regeringspropositionen föreslogs det att karakteristiska dofter och smaker ska vara förbjudna i nikotinpåsar och andra rökfria nikotinprodukter, med undantag av smakerna mentol, mint, te, ingefära, rosmarin och trä. Efter det att lagen antogs har det emellertid uppdagats att de bestämmelser som gäller smakerna på nikotinpåsarerna skulle kunna gynna ett enskilt företag.

Genom lagändringen vill man i enlighet med regeringsprogrammet garantera en rättvis och öppen konkurrens och en jämlik och icke-diskriminerande behandling av företagare, och därför beslutade regeringen i oktober 2024 att lagen inte ska föredras för republikens president för stadfästelse, och att beredningen av regeringspropositionen ska inledas på nytt.

Den reglering som föreslås i den regeringsproposition som sänds på remiss nu motsvarar riksdagens svar RSv 76/2024 rd med den skillnaden att endast mentol och mint av de karakteristiska dofterna och smakerna föreslås bli tillåtna i rökfria nikotinprodukter. Andra karakteristiska smaker och dofter skulle vara förbjudna. Genom att begränsa de tillåtna smakerna vill man förebygga användningen av

nikotinpåsar bland unga samt skydda barn och unga mot de skador som produkterna orsakar.

I denna proposition föreslås det att den högsta tillåtna mängden nikotin i rökfria nikotinprodukter i Finland ska vara lägre än 16,6 milligram nikotin per gram produkt. På så sätt överskrids inte gränsen för akut toxicitet enligt CLP-förordningen (16,7 milligram per gram produkt).

Nikotingränsen föreslås dock inte vara lägre än så och det föreslås inte att alla karakteristiska dofter och smaker förbjuds för att de nikotinpåsar som säljs i Finland i enlighet med regeringsprogrammet ska vara ett tillräckligt lockande alternativ till snus och för att man ska kunna förhindra grå ekonomi och illegal handel med snus och nikotinpåsar.

I övrigt föreslås det att bestämmelserna om rökfria nikotinprodukter i stort sett ska motsvara tobakslagens bestämmelser om tobaksprodukter och nikotinvätskor. Produkternas detaljhandelsförpackningar ska förses med hälsovarningar och förpackningarnas utformning ska förenhetligas. Detaljhandeln med produkterna ska bli tillståndspliktig och partihandeln anmälningspliktig, och distansförsäljningen av produkterna ska förbjudas. I fråga om införseln föreslås det bland annat kvantitativa gränser och tidsgränser. Det ska tas ut tillsynsavgifter för produkterna och försäljningen av dem. Användningen av rökfria nikotinprodukter ska vara förbjuden på utomhuslekplatser och i lokaler och på utomhusområden som används av daghem eller läroanstalter som ger förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning eller gymnasieutbildning. Innehav och införsel av alla slag av tobakssurrogat ska vara förbjudet för personer under 18 år.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den frysningsperiod som avses i direktivet om tekniska föreskrifter har löpt ut. I den föreslagna lagen ingår det flera övergångsbestämmelser.

Miljöhälsosvårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar ge följande utlåtande i ärendet:

Kommentarer om bestämmelserna om de smaker som ska tillåtas:

De karakteristiska dofterna och smakerna av rökfria nikotinprodukter bör begränsas i enlighet med propositionen men med tanke på befolkningens och individens hälsa bör de förbjudas helt, eftersom de kan orsaka hälsofara.

Den föreslagna bestämmelsen om smakalternativ för nikotinpåsar är inte i linje med det som tidigare reglerades i tobakslagen. Tobak och andra produkter enligt tobakslagen får inte ha karakteristiska dofter och smaker.

Miljöhälsovården tar inte ställning till bekämpningen av grå ekonomi och olaglig handel med snus och nikotinpåsar men konstaterar att hälsoriskerna för en viss konsumentgrupp också kan öka i och med dessa.

Tobakslag 549/2016 § 1

Syftet med denna lag är att användningen av tobaksprodukter och andra nikotinhaltiga produkter som innehåller för människor giftiga ämnen och orsakar beroende ska upphöra.

Övriga kommentarer om utkastet till regeringens proposition:

Att sänka den maximala nikotingränsen för rökfria nikotinprodukter som säljs i Finland till 16,6 milligram nikotin per gram av produkten ses som ett steg i rätt riktning men gränsvärdet ligger fortfarande mycket nära gränsen för akut toxicitet enligt CLP-förordningen, dvs. 16,7 milligram per gram av produkten.

Lagförslagets 91 § Avgifter för övervakningen enligt tobakslagen Enligt propositionen är övervakningsavgiften högst 500 euro per försäljningsdisk. Om aktören dock i enlighet med 46 § 1 mom. 2 punkten eller 50 § 1 mom. har gjort en anmälan om detalj- eller partihandel med både tobaksprodukter och nikotinvätskor eller har gjort en anmälan enligt 48 § om detaljhandel med nikotinvätskor, tas högst dubbel övervakningsavgift ut (per försäljningsdisk).

Tillägget i propositionen till den nuvarande tobakslagen: "Vad som ovan i detta moment föreskrivs om nikotinvätskor tillämpas även på rökfria nikotinprodukter" gör det inte möjligt att ta ut en övervakningsavgift per produktgrupp och alltså till ett större belopp än dubbelt, vilket ses öka den administrativa bördan.

För närvarande kan försäljningstillstånd beviljas om sökanden har uppgett antalet försäljningsdiskar för tobaksförsäljning och nikotinvätskor. Om lagen godkänns i föreslagen form, ska den som ansöker om tillstånd i fortsättningen bifoga en utredning om de produkter som omfattas av tobakslagen och som säljs i försäljningsdisken. Detta gäller separat för varje försäljningsdisk.

Övervakningsavgiften borde alltså inte alls begränsas till det dubbla, utan den ska enligt miljöhälsovårdens uppfattning vara högst 500 euro per försäljningsdisk för varje produktgrupp som säljs.

Till övriga delar bör regleringen av rökfria nikotinprodukter på samma sätt som i tobakslagen redan föreskrivs om tobaksprodukter och nikotinvätskor understödats enligt miljöhälsovården.

Miljöhälsosektionen har inget annat att anmärka i ärendet.

Paragrafen justeras genast.

Miljö hälsovårdsnämnden beslutade efter omröstning med rösterna 5,77–3,17 att ge sitt utlåtande enligt föredragandens förslag.

Vid röstberäkningen tillämpades röstvärdeskoefficienter enligt samarbetsavtalet för miljö hälsovården. För grundförslaget röstade Jaakko Nurmi, Anne Penninkangas, Petri Hakasaari, Mika Lindqvist, Hannele Luukkainen och Eila Kohonen. För ändringsförslaget röstade Christoffer Hällfors, Petra Lind och Elin Andersson.

Juuso Tuulinen var inte närvarande vid behandlingen av ärendet.

Ledamot Christoffer Hällfors uttryckte en annan åsikt om beslutet:
”Jag reserverar mig på grund av att myndigheten som begär utlåtande uttryckligen har frågat endast om de ändrade delarna av lagförslaget och då anser jag att miljö hälsosektionen yttrar sig om ett ärende som inte begärdes i remissbehandlingen i fråga. Detta strider mot förvaltningslagens §6 och är inte god förvaltning och hör inte till miljö hälso myndighetens uppgifter.”

Paragrafen justerades genast.

Bilaga

Asian no ja otsikko	4 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalainn muuttamisesta (nikotiinipussit) / lausunto STM:lle				
Vastaesityksen tekijä:	Christoffer Hällfors				
Esitystä kannatti:	Elin Andersson				
Huomiot (poissa/ei äänestänyt tms.):					
Kerroin	Jaa (pohjaesitys)	Kerroin huomioitu	Ei (vastaesitys)	Kerroin huomioitu	Osallistujien jaa ja ei äänet
0,0465 Askola	0	0	1	0,465	<i>Petra ei</i>
0,0486 Pornainen	1	0,486	0	0	<i>Jaakko Jaa</i>
0,0248 Lapinjärvi	1	0,248	0	0	<i>Anne Jaa</i>
0,1406 Loviisa	1	1,406	0	0	<i>Petri Jaa</i>
0,0352 Myrskylä ja Pukkila	1	0,352	0	0	<i>Mika Jaa</i>
0,1637 Porvoo	2	3,274	1	1,637	<i>Elin ei, Hannele Jaa, Eila Jaa</i>
0,1065 Sipoo	0	0	1	1,065	<i>Toffe ei</i>
Äänestystulos:	6	5,77	3	3,17	